ދިވެހި ހިތާމަހި

އަލީ މޫސާ ދީދީ

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާނުން އާބާދުވީ ގޮތެއް ނުވަތަ ދިރިއުޅެންފެށި އިރެއް އެނގެން ނެތްކަމުގައިވިޔަސް ފެންނަ ފެނުމާއި އިވިފައިވާ އަޑުތަކާ އަދި ފިކުރުކޮށް ވިސްނާލުމުން އެނގޭ ކަމަކީ ރާއްޖޭގައި މީހުން އުޅެން ފެށީއްސުރެ ބަޔަކު ދިރިއުޅޭ ތަނެއްގައި ނަމަ އެބަޔަކަށް އަމިއްލަ އަތްފައި ހެލުވި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތަކެތި ލިބިވަނީ ނަމަ އެބަޔަކަށް ބޯހިޔާ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ނަމަވެސް އެފަދަތަންތާއި [illegible] ރާއްޖޭގައި އިންސާނުންގެ ބަޔަކު އުޅެންފެށި އިރުއްސުރެން ކޮންމެވެސް ސިފައެއްގެ ހިތާމަހި ކަމެއް ހަދައިގެން [illegible] ޔަގީނެވެ.

[illegible]

އައި ދުވަސްވަރު އޭގެ މީހުންނެވެ. އާރިޔާ ނުންނަކީ ވަރަށް އިހުޒަމާނުއްސުރެ އެއްއުސޫލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ބަސްތަކަކުން ވާހަކަ ދައްކާ ބަޔެކެވެ. މި ބައި މީހުންނަކީ ދުނިޔޭގެ ވަރަށް ގިނަ ދިމާއަށް ފެތުރިގެން ދިޔަ ބަޔެކެވެ. މި ވާހަކަ ބަޔާން ކުރައްވާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގިރީސް [illegible] [illegible].

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއްފަހަރާ ގިނަ އަދަދެއްގެ އާރިޔާނުން ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] އެމީހުން [illegible] [illegible] އެމީހުންގެ އަސްލު ބަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މިސްޓަރ ޕާކަރާއި މިސްޓަރ ބެލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސްރީލަންކާއިން [illegible] [illegible]

(ސަފީރުންގެ ގޮތުގައި) ރޫމީން ގެ އެއިރުގެ އެމްޕަރަރ ޖޫލިއަންގެ އަރިހަށް ވަފުދު ދިޔަކަމާއި މީހުންގެ ތެރޭގައި ސަފީރުންގެ ގޮތުގައި “ސެރެންޑިވިންނާއި” “ދީވީން“ ދެ ބަޔެއްގެ ގޮތުގައި ވަކިވާ ގޮތަށް [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި ކުރީ ޒަމާނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމިއާނުސް މަރްސެލިނުސް ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible]

ސްރީބަލާދީއްޔާ ރަސްގެފާނުވެ.

ވަރަށް މަޝްހޫރު ޕްރޮފެސަރެއް ކަމަށްވާ
މިސްޓަރ ހެޔަރޑާލް މީލާދީން ނަވާރަސަތޭކަ
ބާރަވަނަ އަހަރު ދިވެހި ރާއްޖެއަށް ކުރެއްވި
ބިން ހެއްދުމުގެ ދަތުރެއްގައި ފެނިފައިވާ
އާސާރުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ދަރުމަވަންތަ
އުފެދުނު ހިސާބު ހުރި ސަރަހައްދުން ހުސްވާ
ދުވަހެއް ހިނގައި ދާންދެން އެއީ ކުރީގެ ތަރިކަ
ބޭރުގެ އެފަދަ ކަމަށް އަދި ހަމަ ކުރިން ގޮތް
ނިޝާނުތަކެއް ސާބިތުކަމަށް ބެލެވޭ ދެއްވި
ކަމަށްވެއެވެ. އަދި ހަމަ މި ދަތުރުގައި ގދ.(
ހުވަދު އަތޮޅު ދެކުނު ބުރި) ވާދޫގެ މާ
މިސްކިތުގެ ބިން ކަނޑައެޅިކަން ހޯދުނު
ގަޔާއްގައި " ހަވިއްތަބުރި " ހުރިކަން
އެއްކަހަލަ ދަރުމަ ބޮޑު ކޮށް އަލިކައިވާ ކަން
ސާބިތުކުރެއްވި ކަމަށް (އަފްރީނާ ދޮންސްލާ)
ދަސްކޮށްދީ ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.

މިފަދަ ނުވަތަ ގެތެރޭގައި އުޅުއްވި
ބަލައި ސަލާމާ ސަރަހައްދުގެ ފާހަގަވުމުން
"އެއީ މަސްއޫލުން މިންވަރުގެ މުސްނަދުން
ވެރިޔާ ކުރެއްވި ބައެއް ނަމެވެ. މިފަދަ
މުސްލިމް ޤައުމުން ވިސް އެކައި އެއްކޮށް އަދި
ހިމެވެ. އެބައިމީހުން ނަބިއްޔާ ގޮތުގެ
އަމިއްލައަށް ހިތާ " އުޅުން ކަމުން ވިއެވެ.

ނުވައެއް ނުވަދިހަ އެއްހާސް
(މީލާދީގައި) އުޅުއްވި މުއައްސިސެއް ކަމަށްވާ
އަލް އިދުރީސީ ލިޔުއްވުމުން ދިވެހިންގެ ގަދަރާއި
ދޯނިތަކާއި އަދި ފުރާ ދުއްވާ އުފެއްދުން ފަހަރާއި
ދޯނިތަކާއި ބޮޑުބަސްކުރައްވާ ފާއިވާ "އެބައިމީހުން
ވަރަށް ހިމަ ތަކެތިން ފުރާ ދުއްވާ މީހުން
ބަހުރުއްވެ. އަދި ގެ ދޮރާއި އެހެންވުސް
ހިލާތަކެއް ހަދާ އުފެއްދި ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު
ހުންނަހާމީހުން ގަދުންނެވެ. ނަމަވުސް ގެގެ
ގަމުވެހުން ގަނޑު ހެދުމުގެ ބާރު ރަނގަޅުން
ގަނޑަ އެކި ޖަމާހުގެ ތަކުރު ބާރަށްކަށްތަކެވެ.
" މި ފެދައިނުނެވެ. އަދި މި ނުރުސް ހިމާރު
ބަޔަކު މުއައްސިސުން ދިރުމުގެ ފަރުވާގެމީގައި
ދޮރިނާއްޖެ ރަނގަޅުކަމުގައި ހަދާ ގިނަ ހިމާރުބައި
ވަކަރުން ހަދާފައި ހުންނަކަމުގައިވާ ގެގެ ބިމޫހަކަން
މަސްނަގަނޑު ފެހިކަން ނުފުރަވަރަން ވެސް
އަޅައި އެސްކަނުފައިވާ ކަމަށް ލިޔުއްވާފައެވެ.
އަދި ގަދުރު ދުރުން މިންވަރުގެ ދިގުމިނުގައި
ގަޅުކަހިގަން ގެއިއަން ގަސްމީކަރު ބޭރު މިނުކަނ
ގެގެ ވަނައިގަން އެގަމައް އަމުރާ ކަމަނައި،
އެގަމަން ހަރުލައްވާފައި ހުންނަނީ ގާމުކަން ބާރު
ވެލުއިގަން ކަމަން ލިޔުއްވާފައެވެ. އަދި މިގަމުކަގެ
ގަމީގައި ވަކަރުއަލައި އަވަކަރުގެ ގަމީގައި ކޮރުވަން
މަކަމީޖަހައި ބިމު ގަމައިގަން ގަދުރު ހަދާފައި
ހުންނަކަމަން ލިޔުއްވާފައެވެ. (ނުސިމުކް)